

úroky a anuity po čas dlužního poměru byly placeny složenkami účtu žalující záložny u Vídeňské poštovní spořitelny. Tato byla mandatářkou k inkasu žalující záložny a záložna, davši dlužníku k použití složenky Vídeňské poštovní spořitelny, projevila tímto konkludentním činem souhlas s tím, by dlužník platil u mandatářky k inkasu. Jisto jest však též, že dne 26. února 1919, kdy žalovaný u poštovního úřadu v K. platil složenkou na účet žalující záložny u Vídeňské poštovní spořitelny, tato mandatářkou žalující záložny k inkasu více nebyla. Tato okolnost byla by pro právní poměr žalující záložny k žalovanému jen tehda bez významu, kdyby žalovaný bez své viny neměl o ní vědomosti (§ 1026 obč. zák.). Tomu však nebylo tak. O tom, že došlo k státnímu převratu a že tím zpřetrhány neb alespoň podstatně pozměněny byly vztahy Československé republiky k Vídni a k bývalým ústředím Vídeňským, nemohl nikdo a tudíž ani žalovaný býti v pochybnosti. Již tím měl žalovaný býti podnícen k opatrnosti a k otázce, zda přes to může i na dále Vídeňskou poštovní spořitelnou platiti tuzemskému věřiteli. Než ne dosti na tom. Zjištěno dále, že žalující záložna zaslala dne 18. prosince 1918 matce žalovaného složenku, na níž byl nápis »Poštovní spořitelna v Praze«, a že žalovaný touto složenkou zaslal dne 25. prosince 1918 žalující záložně peníz 46 K 24 h. Tím musely žalovanému vzejíti důvodné pochybnosti o tom, zda Vídeňská poštovní spořitelna jest i na dále mandatářkou žalující záložny. Nechal-li tuto okolnost bez povšimnutí, jednal neobezřetně a musí proti sobě dáti platiti skutečnost, že žalující záložna dne 26. února 1919 neměla již účtu u Vídeňské poštovní spořitelny, a tím i námitku, že platil dluh někomu, kdo jednati za žalující záložnu nebyl oprávněn.

Čís. 698.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.

»Týmž pachtovním poměrem« míní zákon v § 2, odstavci prvním pouze tolik, by pozemky a budovy byly pachtýřem užívány jako jediný hospodářský celek, aby tedy budovy byly, ať touž pachtovní smlouvou, ať různými smlouvami najať k vůli pozemkům zpachtovaným, by se pomocí jich a v nich zemědělské hospodářství na pozemcích provozovalo.

Zákon jak co do požadovacího nároku, tak co do výše výkupného působí i proti cizozemským vlastníkům tuzemských pozemků.

(Rozh. ze dne 5. října 1920, R II 303/20.)

Požadovatel domáhal se, by mu byly přiznány do vlastnictví pozemkové parcely, jež mu byly propachtovány protokolem ze dne 23. července 1913, a stavební parcela s budovami na ní se nacházejícími a se zahrádkou a dvorkem, jež mu byly propachtovány smlouvou ze dne 6. srpna 1913. Vlastnice (cizozemka) vnesla proti nároku najmě dvě námitky: že zákon o zajištění půdy neplatí vůči cizozemcům a že pachtýř nemá nároku na budovy, ježto mu byly pronajaty zvláštní smlouvou. Soud první stolice vyhověl zcela nároku požadovatelovu. Rekursní soud nepřiznal požadovateli nároku na budovy a uvedl v tomto směru v důvodech: Stěžovatelka namítá, že pachtýř na budovy

a s nimi spojené pozemky nemá nároku, jelikož byly pachtýři pronajaty zvláštní nájemní smlouvou a dovozuje, že zákon se na požadovatele vztahovati nemůže, poněvadž není pachtýřem těchto stavení a pozemků, a odvolává se na smlouvy ze 7. srpna 1913 a 23. července 1913. Poněvadž zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům v § 2 výslovně praví, že požadovací právo pachtýřovo vztahuje se i na stavení obytná a hospodářská s pozemky, na nichž jsou zbudována, dvorky a domovní zahrádky jím užívané na základě téhož pachtovního poměru a tedy jako podmínku vytýká též pachtovní poměr, na základě něhož má pozemky a stavení v užívání, čemuž však v tomto případě není tak, nelze požadovateli k stavení a k němu patřícímu dvorku a zahrádce právo požadovací přiznati.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rekursní soud odepřel požadovateli požadovací právo na stavební parcelu, budovy na ní se nalézající, jakož i na dvorek a zahradu proto, že byly požadovateli pronajaty zvláštní nájemní smlouvou, a to posledně smlouvou ze dne 6. srpna 1913, kdežto ostatní pozemky propachtovány mu byly pachtovním protokolem ze dne 23. července 1913, takže prý není splněna podmínka § 2 odstavec první požad. zákona, dle něhož vztahuje se požadovací právo na obytná a hospodářská stavení jen tehdy, když jich pachtýř užívá na základě téhož pachtovního poměru. Avšak tomuto výkladu citovaného předpisu nelze přisvědčiti. Mluví-li zákon o témž pachtovním poměru, nesluší tomu rozuměti tak, jakoby to musila býti v obojím případě též pachtovní smlouva, takže, když by napřed zpachtovány byly pozemky a pak teprve k tomu najaty byly budovy, podmínka by nedopadala. Zákon pod tímž pachtovním poměrem myslí, aby pozemky a budovy byly pachtýřem užívány jako jediný hospodářský celek, aby tedy budovy najaty byly k vůli pozemkům zpachtovány, by se pomocí jich a v nich zemědělské hospodářství na pozemcích provozovalo. Tato hospodářská přináležitost budov k pozemkům nebyla v tomto případě vlastníci požadovaných objektů ani popřena. Tato ve svém oznámení dle § 15 požad. zákona namítala pouze, že budovy pronajaty byly neodvisle od pachtu pozemků zvláštní nájemní smlouvou, a že tedy požadovatel nemá nároku na budovy jakož i na příležičí pozemky, bez nichž by prý užívání budov bylo stíženo. Otázka tohoto stížení odpadá, když budovy případnou požadovateli.

Další námitku uplatňuje vlastnice v tom směru, že, jsouc příslušnicí republiky Rakouské, nepodléhá dle čl. 267 mírové smlouvy St. Germainské a příslušných dalších mezinárodních aktů vyvlastnění dle požadovacího zákona. Na to dlužno odvěti toto: Nehledíc k tomu, že mírové smlouvy dosud ve sb. z. a n. vyhlášeny nebyly, nelze z jich obsahu pro stanovisko vlastnice ničeho dovozovati. Jak čl. 249 a násl. smlouvy St. Germainské, tak čl. 297 a násl. smlouvy Versaillské mají na zřeteli pouze výjimečná opatření válečná, jakož i opatření disposiční, o nichž se mluví ve stejně znějícím § 3 přílohy k oddílu IV. řečených smluv. Výraz »výjimečná opatření válečná« zahrnuje opatření zákonodárná, správní, soudní nebo jiná všeho druhu, jež byla nebo budou později učiněna co do majetku

nepřátelského a jichž účinkem bylo nebo bude odnětí dispozice vlastníkům nad jejich majetkem, avšak bez zrušení práva vlastnického, »opatření disposiční« pak jsou taková, jimiž bylo nebo bude dotčeno vlastnictví k majetku nepřátelskému převodem celku nebo části na osobu jinou než vlastníka nepřátelského a bez jeho souhlasu (citovaný § 3). Předpokládá se tedy opatření co do majetku nepřátelského, tedy opatření, jimiž vsahuje se do majetku právě pro povahu vlastníka jakožto nepřátelského vlastníka, s nímž pro tuto vlastnost bylo nebo bude naloženo jinak a to nepříznivěji než s tuzemci nebo příslušníky států spojených a přidružených. O takovémto opatření nemůže při zákonu o zajištění půdy drobným pachtýřům býti ani řeči. Zákonem tímto ukládají se tuzemskému zemědělskému majetku pozemkovému jistá břemena a jistá obmezení a to ryze z důvodů sociálního zákonodárství. Povaha vlastníka zůstává stranou, je lhostejno, zda jest tuzemcem, či a jakým cizozemcem. Tomuto zákonu podroben jest dle § 300 obč. zák. každý majitel postižené půdy, nechť si je tuzemcem či cizozemcem. Stanovisko, zastávané dovolacím stěžovatelem, vedlo by k tomu, že příslušníkům států spojených a přidružených přiznávalo by se ohledně tuzemských nemovitostí exceptionelní, výhodnější postavení než tuzemcům, o čemž přece dle mírových smluv ani řeči býti nemůže. Totéž platí, pokud stěžovatelka z téže smlouvy St. Germainské čl. 250 vyvozuje nárok na výkupné dle dnešní ceny pozemků místo po rozumu § 8 požad. zákona dle cen roku 1913.

Čís. 699.

Odklad exekuce vyklizením (nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n.).

Odkladu vyklizení z bytu domáhati se může ten, kdo užívá ho na základě nějakého práva. Jaké to právo jest, je lhostejno. Může to na př. býti též právo užívací.

(Rozh. ze dne 5. října 1920, R II 304/20.)

Dřívější majitelka domu měla vyhrazeno užívání bytu do určité doby. Po uplynutí vyhrazené doby vymohl si nový vlastník domu žalobou vyklizení bytu. Žádosti povinné o odklad exekuce soud první stolice nevyhověl. **Důvody:** Nařízení vlády republiky Československé ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n. vztahuje se (arg. § 1) na případ vyklizení najatých neb používaných místností (nájemník, domovník, zaměstnanec s bezplatným bytem atd.). V tomto případě však se jedná o vyklizení bytu na základě rozsudku vydaného na podkladě obligačního závazku. Nařízení citované jako nařízení výjimečné dlužno vykládati úzce, nelze je rozšiřovati na případy obligačních závazků k vyklizení místností a tendence celého nařízení směřuje k ochraně nájemníků jako takových. **Rekursní soud** exekuci odložil. **Důvody:** Nařízení vlády ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n. arciž výjimečně poskytuje, jak plyne z jeho nápisu »místností najatých a pod.« a ze znění § 1 »na návrh povinného (nájemníka, domovníka, zaměstnance s bezplatným bytem atd.)« a »vyklizením najatých nebo používaných místností« ochranu každému,